

Halászati Lapok

Magyar Akvakultúra és Halászati Szakmaközi Szervezet Lapja | Szerkeszti: Szerkesztő Bizottság | Felelős szerkesztő: Hajtun György
Ez a lapszám a Földművelésügyi Minisztérium támogatásával készült.

A pontytájfajták többsége nemzeti kincs

A Magyar Akvakultúra és Halászati Szakmaközi Szervezet (MA-HAL) Pontytenyésztő tagozata február 14-én tartotta a választások utáni első ülését. Horváth Ferenc, a tagozat vezetője, megválasztásakor tett ígéretéhez híven mondhatni a tetszalott állapotból élesztette újra a tagozatot, mivel évekig nem történt semmi ezen a területen. Az első ülésen biztató eredmények születtek, amit az is jelzett, hogy a jelenlévők – akiknek a száma meghaladta a húsz főt – elégedetten távoztak, s többen közülük új feladatokkal.

Balogh József, a MA-HAL tiszteletbeli elnöke pontos képet rajzolt a pontytenyésztő tagozat helyzetéről és várható feladatairól. Éppen negyed százada, hogy az állattenyésztésről szóló 1993. évi CXIV. törvény lehetővé tette tenyésztőszervezetek megalakulását, elismerését, vagyis azt, hogy a magyar halászatban is legyenek elismert fajták. A halász szakma döntése alapján a pontytájfajták elismertetésére helyezték a hangsúlyt, mivel ez a halfaj a legfontosabb és a leginkább meghatározó a hazai haltermelésben. Az országgyűlés annak érdekében alkotott törvényt, hogy a gazdasági célú állattenyésztés biztosítsa a piacképes, minőségi állattermék-előállítás genetikai hátterét, segítse hazánk részvételét a nemzetközi szakmai és kereskedelmi együttműködésekben, szolgálja a kiváló, nagy termelőképességű, gazdaságos fajták, hibridek fenntartását, fejlesztését, elterjesztését, továbbá a magyar állattenyésztés történeti múltjához tartozó állatfajták megőrzését. A törvény hatálya kiterjedt a szarvasmarha, bivaly, juh, kecske, ló, szamár, sertés, baromfi, házinyúl, csincsilla, eb, mézelő méh, ponty és egyéb állatok gazdasági célú tenyész- és haszonérték-növelő köztenyésztésére, valamint a vadászható vadfajok zárttéri, élelmiszer-termelési célú nemesítésére is.

A törvényt módosították (2013. évi CVIII. törvény), amelyben a „prémes állat, méh, hal” szövegrész helyébe a

FOTÓ: HAJTUN GYÖRGY

Horváth Ferenc, a tagozat vezetője

csincsilla, eb, mézelő méh, ponty, szöveg lépett. Adott fajta, hibrid, keresztezési program tenyészállatait csak elismert tenyésztőszervezet és csak fajtaelismerés alapján vagy elfogadott fajtaelismerés iránti kérelem alapján, meghatározott feltételekkel tenyésztheti, illetve forgalmazhatja. Az elismert tenyésztőegyesületek, szövetségek kötelesek törzskönyvezni, a teljesítményvizsgálatokat végezni, valamint származási igazolással ellátni mindazoknak a tenyésztőknek az állatait, akik azt kéri, ha az állatok a tenyésztőszervezet jogosítványában szereplő fajták és a törzskönyvezésnek szakmai akadálya nincs. A törvényhez kapcsolódó miniszteri rendeletekben a tenyésztőszervezeteket és a fajtaelismerés rendjét szabályozták, így a pontytenyésztő szervezetek tevékenysége is pontosan körülhatárolt.

Balogh József reálisan értékelt a helyzetet

menyvizsgálati módszereit rögzítették. A tenyésztőszervezeteknek nagyobb aktivitást kell biztosítaniuk a tájfajták megőrzésére. Erre azért is szükség van, mert a Minőségi Magyar Hal védjegy elismert pontyfajtákat helyez előtérbe. Szükség van arra, hogy ellenőrzött fajtákkal bővüljön a termelés, mert a ponty a hazai haltermelőknél továbbra is a jövő halfaját jelenti, mivel ez adja a termelés 60-65 százalékát. Tehát a tájfajtákat kell az áru-ponty-előállításban egyeduralmukodóvá tenni. S hogy valóban jól működjön az önellenőrzéssel végzett termelés, a tagozat létrehozott egy bizottságot, amely nemcsak segíti a termelőket a tájfajták termelésében, hanem egyben felméri azt is, hogy mely tájfajtákat lehet és kell továbbra is fenntartani, fejleszteni. A tiszteletbeli elnök hangsúlyozta, hogy a bizottság nem ellenőrzi a termelést, ▶

hanem a felmérésre, szaktanácsadásra koncentrálnak. Aktivizálni kell a tagságot annak érdekében, hogy a tenyésztőszervezetek visszaszerezzék azt a rangot, amelyet a munka kezdetén kivívtak maguknak. Érdeemes megjegyezni azt is, hogy 2004. április 19-én az országgyűlés elfogadta a 32/2004. számú határozatot, amely az OMMI által elismert pontyfajták nemzeti kinccsét nyilvánításáról szól.

Gorda Sándor, aki évtizedeken keresztül végezte a pontytájfajták teljesítményvizsgálatát a HAKI-ban, elmondta, hogy a magyar halfajta-minősítés egyedülálló a világon, hiszen sehol máshol

nem tartanak nyilván 33 tájfajtát, csak Magyarországon. Lengyelországban és Csehországban limitálták a fajtaszámot, és csak a legjobb fajták – amelyek a teljesítményvizsgálat során az élen végeznek – kapják meg az elismerést. A cseheknek tíz, a lengyeleknek négy pontytájfajtát tartanak nyilván. Huszonöt évvel ezelőtt idehaza is az volt az elképzelés, hogy korlátozzák az elismert fajták számát, de az OMMI szakemberei akkor elvetették ezt, mert nem akartak rangsorolni, és a beavatkozni piaci folyamatokba azzal, hogy látványosan helyzetbe hozzák azokat, akik elismert tájfajtákkal dolgoznak.

nehéz, mert a jó hal, amit a vásárló szeret, az fajtától függetlenül jó minőségű. A felszólaló azt is elmondta, hogy egészségesebb volna telephelyenként 1-2 fajtát termelni, mert így könnyebben fenntartható a fajtatisztaság.

Dankó István, a tagozat tenyésztésvezetője elmondta, hogy a pontytermelés egyáltalán nem homogén az európai országokban. Magyarországról is sok tájfajtát vásárolnak saját termeléshez, viszik a magyar pontyot és szaporítják. Felhívta rá a figyelmet, hogy a fajtateszt elvégzéséhez ma is igényelhető támogatás, a költségek egy része elszámolható. Java-

Gorda Sándor: a magyar hal-fajtaminősítés egyedülálló a világon

Dankó István szerint viszik a magyar pontyot és szaporítják

Lengyel Péter a hatósági szabályozás változásait ismertette

Seafood Expo
GLOBAL

A Magyar Akvakultúra és Halászati Szakmaközi Szervezet szakmai tanulmányutat szervez Brüsszelbe, melynek célja az

European SeaFood EXPO
meglátogatása.

Időpont: 2018. április 23-26.

Jelentkezés és további információk a www.magyarhal.hu honlapon.

Jelentkezési határidő: 2018. március 14.

Régóta folyik vita arról, hogy sok-e az elismert tájfajta. Gorda Sándor szerint óvatosan kell bánni ezzel a kérdéssel, mert a már elismert fajták beágyazódtak a hazai, sőt már a nemzetközi pontytermelésbe is. Példaként a négy tatai pontytájfajtát említette, amelyek közül két pikkelyeset (tatai aranyárga pikkelyes, tatai palaszürke pikkelyes) mindenképpen érdemes megmenteni, mert erős örökletes alapokkal rendelkeznek, és igen keresett pontyfajták külföldön. Ebből adódóan a tatai tájfajták elvesztése jelentős anyagi veszteséget is okozna. A tájfajták felmérésére újra kell minősíteni őket, és molekuláris genetikai vizsgálatokkal kell kezdeni a munkát.

Szabó Krisztián, a Dinnyési tükrös ponty tenyésztőszervezetének vezetője azt hangsúlyozta, hogy ma már presztízs-kérdés a jelenlegi fajtaválaszték fenntartása. De a további fajtaelismerést szigorítani kell, és csak azt az új tájfajtát szabad elismerni, amelyik a tulajdonságaiban, a teljesítményében jelentősen eltér a mostani fajtákétól. Ugyanakkor elengedhetetlen a verseny a fajták között, ezért csak erős kontrollal szabad a tájfajtákat az adott helyen termelni. Szükség van egy standard fajta meghatározására, mert ehhez lehet hasonlítani a többi tájfajta teljesítményét. Ez azonban

solta, hogy legyen egy kijelölt gazdaság, ahol a fajtatesztet elvégezhető. A tagozat végül arról határozott, hogy vissza kellene térni a központi teljesítményvizsgálatokhoz, a központi anyagi feltételek biztosításához. Miután a hírek szerint új törvény alkotását tervezik a döntéshozók – mert a régi állattenyésztési törvényt könnyebb újrafogalmazni, mint módosítani, toldozni-foltozni –, ezért a tagozatnak már most kell készülnie arra, hogy az új törvényhez a haltermelők konkrét javaslatokat kidolgozzák.

A haltenyésztés hatósági szabályozásáról Lengyel Péter, az FM Horgászati és Halgazdálkodási Főosztályának helyettes vezetője tartott előadást. A főosztályvezető-helyettes elmondta, hogy tavaly március 31-éig a tenyésztési hatósági feladatokat a megyei kormányhivatalok mezőgazdasági szakigazgatási szervei és a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (NÉBIH) látták el. Mára azonban háromlépcsőssé vált a hatósági ellenőrzés, tevékenység. A megyei kormányhivatalok tenyésztési hatóságaihoz kellett benyújtani a kérelmet a halkeltető állomás engedélyezésére (NÉBIH által rendszeresített adatlapon), és az adatváltozás és a halkeltető állomás megszűnésének bejelentése is itt történt 2017. 03. 21-éig. A NÉBIH foglalkozott a hal-

keltetési napló és a haltételeket kísérő eredetigazolások másodpéldányaival, az engedélyezett halkeltető állomások nyilvántartásával, listájuk közzétételével a NÉBIH honlapján (ugyancsak 2017. 03. 21-éig), ám a jogszabályi változások miatt három helyen foglalkoznak ezzel a területtel. A 1312/2016. (VI. 13.) kormányhatározat a központi hivatalok és a költségvetési szervként működő minisztériumi háttérintézmények felülvizsgálatával kapcsolatos intézkedésekről döntött. A 383/2016. (XII. 2.) kormányrendelet a földművelésügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről, míg a 42/2017. (VIII. 17.) FM-rendelet a központi hivatalok felülvizsgálatával és a járási (fővárosi kerületi) hivatalok megerősítésével összefüggő egyes miniszteri rendeletek módosításáról határozott.

Ennek megfelelően a tenyésztési szervezetek engedélyezése és nyilvántartása módosult. 2017. 03. 21-étől tenyésztési hatóság a Földművelésügyi Minisztérium, a Pest Megyei Kormányhivatal, a megyeszékhely szerinti járási hivatal és a NÉBIH. Az FM hatásköre a tenyésztő szervezetek elismerése (NÉBIH és Pest Megyei Kormányhivatal véleményének kikérését követően) és nyilvántartása, elismerésük visszavonása. A tenyésztő szervezetek és elismert fajták listájának közzététele az FM hivatalos lapjában (utóbbi az FM honlapján is), valamint a tenyésztő szervezet jogutódi nélküli megszűnése vagy elismerés visszavonása esetén: tenyésztő szervezeti feladatok ideiglenes ellátása (v. megbízás). A Pest Megyei Kormányhivatal elvégzi a fajtaelismeréshez és az elismerés fenntartásához szükséges teljesítményvizsgálatokat, évente hitelesíti a törzskönyvet, a tenyésztési főkönyvet. 2017. 03. 21-étől tenyésztési hatóság: megyeszékhely szerinti járási hivatalhoz kell a halkeltető állomás engedélyezésére vonatkozó kérelmet benyújtani a NÉBIH által rendszeresített adatlapon, s az adatváltozást, a halkeltető állomás megszűnését bejelenteni. A NÉBIH-hez kell benyújtani a halkeltetési naplót, és a haltételeket kísérő eredetigazolások másodpéldányait. A hivatal a honlapján a nyilvántartott engedélyezett halkeltető állomások listáját közzéteszi.

A pontytenyésztő szervezetek halforgalmazásának szabályozásáról, és a kapcsolódó feladatokról *Borbély Andrea*, a NÉBIH munkatársa beszélt. A tagozat egy 6 tagú munkabizottságot választott, amelynek az lesz a feladata, hogy az ülésen elhangzott javaslatokat cselekvési programban fogalmazza meg.

HAJTUN GYÖRGY

Halászati és horgászati szakemberek fóruma

Nyolcadik éve rendezzi meg sikeresen a SZIE Halgazdálkodási Tanszéke – az idén a Szent István Egyetem Mezőgazdaság- és Környezettudományi Kar, Akvakultúra és Környezetbiztonsági Intézettel (SZIE MKK AKI), a SZIE Halászati és Horgászati Szakkollégiumával közösen – a halászati és horgászati szakember-találkozót. A kétnapos rendezvényen szerteágazó témakörökben, hangoztak el tartalmas előadások, így mind a halas, mind a horgász szakemberek elégedetten távoztak. Február 1–2-án a SZIE Tudástranszfer Központja adott helyet az ország egyik legnagyobb halas találkozójának, amelyen a résztvevők létszáma elérte a kétszáz főt. A konferencia rendezését a Földművelésügyi Minisztérium Horgászati és Halgazdálkodási Főosztálya s a Haltudományok Fejlesztéséért Alapítvány támogatta.

Magyar Ferenc, a SZIE kancellárja megnyitóbeszédében kifejtette, hogy kedves kötelességének tesz eleget akkor, amikor a köszöntőjét elmondhatja, mivel nemcsak fogyasztja a halat, hanem a horgászatot a kedvenc szabadidőtöltése. Ha a halak beszélni tudnának, és Gödöllőre, a Szent István Egyetemre gondolnának, akkor két szó biztosan eszük jutna: az innováció és az együttműködés. Annak is van jelképe, hogy a Halgazdálkodási Tanszék vállalta fel a rendezvényt, mivel itt, a Duna-Tisza közén elhelyezkedve messzire látnak, és a szavuk szakmai körben messzire hangzik. A tanszéken olyan szakembereket ismert meg a kancellár, akiknek az ágazattal, a halászáttal, a horgászáttal sok-sok éves kiváló kapcsolatuk van, és szimbiózisban élnek mindennapjaikat. Mindeközben olyan tudományos eredményeket érnek el az ágazati szereplőkkel együttműködve, amelyeket nemcsak a magyarországi határon belül, hanem a világon is számos helyen elismernek, felhasználnak. A kollégák kiemelt figyelmet fordítanak arra, hogy a Magyarországon őshonos halak védelmét, szaporítását megoldják, mindamellett az innovatív technológiák kidolgozására, az ágazat fejlesztésére is nagy figyelmet fordítanak. A szemléletük, gondolkodásuk középpontjában foglal helyet az együttműködés, hiszen tudják, hogy az ágazat sikerét az élelmiszerüzletek polcain és az éttermekben keresztül fogják értékelni a fogyasztók, a vásárlók.

Magyarországon szinte minden lakos érintett a halászati ágazat sikerében, hiszen négyszázezer horgász faggatja a természetes vizeket évről évre. A kancellár szerint az ágazat sikeres éven van túl, s a halászati és a horgászati szektor szereplői is kialakítottak

egy stratégiai együttműködést, és sikerült azokat az alapokat megeremteni, amelyek az ágazatot sikerre orientálják az elkövetkezendő években. Örömmel nyugtázzuk tehát, hogy a halászsoknak, és a horgászsoknak harmonikussá vált a kapcsolatuk, amely elengedhetetlenül szükséges az ágazat fejlesztéséhez. Az együttműködés kialakításában a SZIE Halgazdálkodási Tanszéke is fontos szerepet vállalt fel. Ami az elmúlt időszak eredményeit illeti, a MAHOP

FOTÓ: HAJTUN GYÖRGY

Magyar Ferenc: az ágazat sikeres éven van túl, s a halászati és a horgászati szektor szereplői is stratégiai együttműködést alakítottak ki

keretében nagyon sok pályázati forrás nyílt meg, és sokmilliárd forint áll az ágazat rendelkezésére a fejlesztések végrehajtásához. Örömteli a haláfa csökkentése is, hiszen ezzel azt teremtette meg a kormány, hogy a halfogyasztás vélhetően idehaza növekedni fog. Egyben az is várható, hogy a természetes vizekbe több halat telepítenek a horgászszervezetek. A Szent István Egyetemen stratégiai fontosságú ágazatnak tekintik a halászatot, ezért az oktatási-kutatási

▶ tevékenységre kiemelt figyelmet fordítanak, zárta mondandóját Magyar Ferenc.

Mihalics Vivien, a Halászati Alapok Osztályának osztályvezetője (Miniszterelnökség) – *Viski József* helyettes államtitkárt helyettesítve – a MAHOP eddigi tapasztalatairól, eredményeiről, s a 2018. évi tervekről

Mihalics Vivien a MAHOP eddigi tapasztalatairól, eredményeiről és a 2018. évi tervekről tartott előadást

tartott előadást. Már közismert, hogy a programban csaknem 16 milliárd forint áll rendelkezésre, amelyet 2023-ig kell felhasználnia az ágazatnak. A MAHOP teljes keretére tavaly 13 felhívást jelentettek meg, amelyekből öt kiemelt, nyolc standard felhívás volt. Az öt kiemelt felhívást az EU előírásainak megfelelően előre meghatározott forrásokkal írták ki, ezt az összeget a kötelező feladatok ellátására kell fordítani.

A standard felhívásokra 123 kérelem érkezett be, 9,55 milliárd forintnyi értékben. Egy pályázatra – a természetes vizek rehabilitációjára – még nem érkezett kérelem, de ígéret van arra, hogy változik a helyzet, és a horgászszervezetek – ame-

lyek a természetes vizek hasznosítói – pályáznak az 1,05 milliárd forintos keret felhasználására. Ugyancsak nem pályáztak a 300 millió forintos forrást tartalmazó környezetvédelmi beruházásokra. Az induló vállalkozásoknál viszont túligénylés mutatkozik, míg a termelő beruházásoknál je-

Orbán László professzor szerint minden eddiginél hatékonyabb haltenyésztésre van szükség

lyentős a forrás kihasználatlansága. Az innovációs pályázatra mintegy 300 millió forinttal több igény mutatkozik, mint amennyi rendelkezésre áll. A termelői beruházásra január végéig 44 kérelem érkezett be, 1,763 milliárd forintos értékben, de további csaknem 4 milliárd forint forrás áll még rendelkezésre, így még van mód a forrás kimerítésére. Ezzel kapcsolatban azonban elhangzott, hogy az ágazat jövedelemtermelő képessége alig éri el a 4 százalékot, s ez csak szűk keretek között teszi lehetővé a pályázatokhoz szükséges önrész kigazdálkodását. Az viszont pozitívum – s lökést adhat a kérelmek benyújtásához – hogy egy telephelyre több pályázat is be-

nyújtható, így nem szükséges egyetlen nagy projektben gondolkodniuk a tógazdáknak. Van még lehetőség kérelmek benyújtására a feldolgozás fejlesztését segítő pályázatnál is.

Orbán László, állattenyésztési tanszék (Pannon Egyetem Georgikon Kar) profesz-

Lengyel Péter bemutatta, hogy az akvakultúra ökoszisztéma-szolgáltatásait miképpen támogatja az Európai Unió

szora a haszonhalak genomikai módszerekkel támogatott szelekciójáról tartott érdekes előadást. A professzorról érdemes tudni, hogy a szegedi egyetemen végzett biológusként, doktoriját is ugyanott védte meg. Posztdoktori képzésben Szegeden és az NIH-ben (USA) vett részt. A nyolcvanas évek végén a gödöllői MBK-ban megalapította és tíz éven keresztül vezette az első hazai molekuláris halbiológiai labort. 1998-ban Szingapúrba költözött, ahol húsz évig irányította az alkalmazott halbiológiai kutatásokat. Haszonhalak szaporodásbiológiáját vizsgálták a genomika eszközeivel, különös tekintettel a természetes és az indukált ivarváltás folyamataira. Munkájuk során olyan szelektált vonalakat állítottak elő ázsiai tengeri sügérből, amelyek gyorsabban nőnek és a betegségekkel szemben ellenállóbbak. A Pannon Egyetem, a SZIE és az ausztráliai Murdoch Egyetem címzetes egyetemi tanára. Tavaly novemberben elnyerte az NKFIH Kutatási Kiválósági Pályázatának támogatását. Az év végén költözött haza, és januártól a Pannon Egyetem Georgikon Karának Állattenyésztési Tanszékén folytatja a munkáját.

Részletesen kifejtette, hogy miért van szükség szelekcióra. Bemutatta az ázsiai tengeri sügért és a genomikus megközelítés előnyeit, s azt, hogy miért kell megismerni a genomot. Beszámolt arról, hogy a halak ivarát szabályozó folyamatokat hogyan vizsgálták molekuláris eszközökkel és milyen eredményeket értek el. A professzor úgy összegezte mondandóját, hogy minden

A kétnapos szakmai találkozót keretében adták át a Gödöllői oktatásért és kutatásért díjat is, amelyet idén *Borbély Gyula*, a Jászakisér Halas Kft. ügyvezetője vehetett át, s aki munkásságával régóta segíti a gödöllői halgazdálkodási oktatást és gyakorlati képzést. A kitüntetett által vezetett vállalkozás kutatás-fejlesztési projektekre vonta be az egyetemet, továbbá folyamatosan lehetőséget biztosít a tanszék fiatal kollégáinak (BSc, MSc és PhD-képzés keretében egyaránt) szakmai munkák elvégzésére, ismereteik és képességeik fejlesztésére. Állandó résztvevője a tanszék különböző bizottsági munkáinak (államvizsga, diákköri), és tapasztalatával nagyban hozzájárul a tanszék arculatának és szakmaiságának kialakításához.

Borbély Gyula Urbányi Bélától vette át a díjat

eddiginél hatékonyabb haltenyésztésre van szükség.

Ugyancsak nagy érdeklődést váltott ki Lengyel Péter, az FM Horgászati és Halgazdálkodási Főosztálya helyettes vezetőjének az előadása, aki arról szólt, hogy az akvakultúrák ökoszisztéma-szolgáltatásait mi-

Baska Ferenc a tógazdaságok és a horgászvizek aktuális halegészségügyi helyzetéről számolt be

képpen támogatja az Európai Unió. Az ökoszisztéma-szolgáltatásokat több csoportba osztotta az EU (ellátó, kulturális, szabályozó és támogatható-fenntartható). Az ökoszisztéma-szolgáltatás pénzbeli kifejezésére több kísérlet is született, de az uralkodó megközelítés szerint vállalat alapon és önkéntesen történhet a szolgáltatást végző kompenzálása. Az ETHA-rendelet a támogatható, környezetvédelmi szolgáltatásokat biztosító akvakultúrához ad kompenzációt. Érdekes volt az a körkép, amit az előadó az uniós tagországoknál végzett, és amiben összegyűjtötte, hogy mely országban hogyan élnek e támogatási lehetőségekkel. Magyarországon 1,3 milliárd forint keretösszeggel támogathatók a környezetvédelmi szolgáltatásokat biztosító gazdaságok. A kompenzáció mértéke 14 040 Ft/ha/év, azaz 70 200 forint jut öt év alatt 1 hektárra. A pályázó gazdálkodók egy öszszegben kapják meg az öt évre szóló támogatást. A 2020 utáni támogatások tervezése megkezdődött. Több ország jelezte, hogy támogatja a normatív területalapú támogatások bevezetését az akvakultúrában is, de erről még komoly viták lesznek. A halastavak ökoszisztéma-funkcióinak számszerűsítése nem kompenzációs szempontból fontos, hanem elsősorban a tógazdasági haltermelés európai pozíciójának erősítése és az ágazat megítélésének javítása miatt kell hangsúlyozni a halastavi termelést. Ez megalapozhatja az akvakultúra területalapú támogatására vonatkozó érvelést is.

Baska Ferenc egyetemi docens, halpatológus (Állatorvos-tudományi Egyetem) a

tógazdaságok és a horgászvizek aktuális halegészségügyi helyzetéről számolt be. Beteg halak a természetes vizekben, a tógazdaságokban, a horgászvizekben fordulnak elő, de a halak-díszhalak importja is jelent veszélyt. A természetes vizek kapcsán át kellene gondolni a természetes vízi halászat korlátozását, mert ez ketyegő bombát jelent a biodiverzitásnak. A docens szólt a halbetegségekről is. Ami az elkövetkezendő tíz évet illeti, nő a veszélye a további fertőző halbetegségek behurcolásának. Pénzügyi kockázatot jelentenek a távoli országokból betelepített halakkal együtt behozott halbetegségek is, melyek felismerését a halak tünetszegénysége is nehezíti. Ezekre a betegségekre ugyanis a hazánkban előforduló halfajok sokkal fogékonyabbak, gyógyításuk pedig kizárólag

megfelelő szakmai felügyelettel és igen nehezkésen oldható meg. A halbetegségek visszaszorításában sokat segíthetnének a korszerű állategészségügyi ismeretekkel kapcsolatos szakmai továbbképzések, továbbá a halbetelepítésekkel kapcsolatos szigorúbb ellenőrzések.

A konferencián szó esett még többek között az utóbbi időben megfigyelt balaton szaporításának és nevelésének tapasztalatairól, a Minőségi Magyar Hal tanúsító védjegyről, az éghajlatváltozás hatásáról a hazai tógazdálkodásra, a KV3 vakcina bemutatásáról, a tógazdasági jövedelem felméréséről, a BÁCSHOSZ kezelésében lévő vizeken folyó halgazdálkodásról, s egy új, alternatív halszaporítási módszer bemutatásáról.

HAJTUN

SAJTÓKÖZLEMÉNY

„Az akvakultúra ágazat kitérés pontjainak komplex, versenyképességet szolgáló fejlesztése” című, VKSZ_12-1-2013-0078 számú projekt a K+F Versenyképességi és Kiválósági Szerződések Program keretében, konzorciumi együttműködésben valósult meg. A projekt megvalósítását a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap 1,235 milliárd forinttal támogatta. A projekt megvalósulása során létrejövő kutatás-fejlesztési eredmények lehetőséget teremtenek az ágazat nemzetközi szintű piacra lépésére és térhódítására.

A projekt fő feladatait azon vállalkozói igények generálták, melyek a hazai akvakultúra technológia és termelés versenyképességét hátráltatják, mely problémák megoldása komoly piaci előrelépést jelentenek az ágazat egésze számára. A konzorcium azonosította azokat a kritikus pontokat, melyek javítása és fejlesztése kitérés lehetőséget biztosít az ágazat számára. A projekt a „farmtól az asztalig” koncepciót alapul véve a teljes termelési folyamat lefedésére koncentrált, biztosítva a fogyasztók számára minőségi, megfelelően ellenőrzött végtermékek elérhetőségét. A fejlesztés az ország számos pontján párhuzamosan, a tagok közti kooperáció útján valósult meg, lefedve az ágazat minden meghatározó területét. A projekt erősíti a résztvevők piaci pozícióját, diverzifikálja tevékenységüket kínálati és szolgáltatási palettájuk fejlődése révén.

A projektet a konzorcium 2017. december 31-ével zárta. A négy éves időszak során a konzorciumi partnerek a tervezett 101 részfeladat mindegyikét kivétel nélkül megvalósították és a projekt tervezésekor vállalt szakmai indikátorokat sikerrel teljesítették. A kutatás-fejlesztési munka eredményeként 7 db technológiai leírás született halszaporítási, halnevelési és halfeldolgozás témakörében, illetve 2 db prototípus-leírás készült, melyek közül az egyik használati mintaoltalmi védettséget is szerzett. A projekt egyik fontos fókuszpontja volt az új haltermékek fejlesztése témacsoport, aminek eredményeképpen 10 db új termékkel bővíthet a hazai haltermékpaletta, a pisztráng, ponty, sügér, amur és harcsa fajokra alapozott fejlesztéseknek köszönhetően.

A kapott K+F+I eredmények bemutatásaként, illetve a tudás- és technológiatranszfer folyamatok erősítéseként 73 db hazai és nemzetközi tudományos publikáció (tudományos közlemények, konferencia-előadások, TDK- és szakdolgozatok, doktori disszertáció stb.) készült. A munka zárásaként elkészült egy, a főbb eredményeket bemutató tájékoztató kiadvány is. Összességében elmondható, hogy a projekt a várt és kitűzött célokat elérte, a projektben vállalt feladatok a konzorciumban részt vevő vállalati és kutatási partnerek között példaértékű együttműködések keretében megvalósultak.

Sikeres volt a 25. FeHoVa

Látványos kiállításokkal, változatos szakmai programokkal, bemutatókkal rukoltak elő az idei jubileumi, 25. FeHoVa kiállítás szervezői, a Hungexpo Zrt. és szakmai partnerei. Mára a Kárpát-medence legnagyobb fegyver-, horgász-, és vadászkiállítása a februárban megrendezett FeHoVa, amelyen az idén tíz országban csaknem 300 kiállító mutatta be a legújabb eszközöket, módszereket. A kiállítás idei díszvendége Románia volt. A MA-HAL két helyszínen is jelen volt: a Földművelésügyi Minisztérium standján biztosítottak helyet a szakmaközi szervezetnek, és az Aranyponty Zrt. – immár hagyományosan – kiállította az óriás akváriumot, amely a „Kajp rá!” halmarketingkampányt is segítette.

A FeHoVa közismerten nem a halászok rendezvénye, de a hal a horgászat okán központi szerepet kap minden évben. Az FM standjánál sok érdeklődő állt meg a MA-HAL tevékenysége iránt érdeklődni, amelyről Sziráki Bence ügyvezető igazgató és Szabó-Széles Ivett, a Magyar Minőségi Hal védjegyiroda vezetője adott szakszerű tájékoztatást. A kiállításon is beigazolódott, hogy a MA-HAL és a MOHOSZ együttműködése ma már zavartalan, töretlenül fejlődik, hiszen a magyar haltermelőknek a legnagyobb vásárlói kört a horgászegyesületek biztosítják. Szükség van a haltermelés bővítésére is, mert a termelt halak palettáját a horgászételek alapján jelentősen bővíteni kell.

Az óriásakvárium már nem számít újdonságnak a FeHoVa-n, de az idén – a jubileum miatt – különleges halakkal telepítették be az akváriumot. Lévai Ferenc, az Aranyponty Zrt. elnök-vezérigazgatója, egyben a MA-HAL szóvivője tájékoztatott arról, hogy a Hungexpo kérése volt, hogy rendhagyó módon állítsák ki az akváriumot. Ezért az idén a kiállítással egy időre 25 éves, 200 centiméteres, 60 kilogrammos kapitális harcsa mellett több óriáspontyot, valamint keszeget, amurt, csukát, süllőt, busát mutattak be a látogatók-

Fotó: HAJTUN GYÖRGY

Sziráki Bence, a MA-HAL ügyvezető igazgatója, és Szabó-Széles Ivett, a Magyar Minőségi Hal védjegyiroda vezetője az FM standján fogadta az érdeklődőket

nak, vagyis mindazokat a halfajokat, amelyeket itthon termelnek. Az akváriumnak azonban olyan „bemutató” szerep is jutott, hogy gyerektől az aggastyánig mindenki láthatta a kedvenc sportja „áldozatait”, mégpedig a természetes közegükben, ahol a halak természetesen viselkednek. Azt is mondhatjuk, hogy nem madár-, hanem hallesen vettek részt az érdeklődők, akiből nem volt hiány. Szinte minden kiállítás látogató elment a G pavilonba, ahol az óriásakvárium vonzotta a kíváncsi tekinteteket is. Lévai Ferenc

szemléletesen mutatta be az akváriumban zajló életet, ahol láthatóan igen szépen „rétegződött” a halállomány.

Az Aranyponty Zrt. standján nemcsak a cég mutatkozott be, hanem az AMC „Kajp rá!” kampánya is zajlott. Itt kóstoltatták a halételeket (busa, haltöpörtyű, halkolbász és más finomságok, ha nem is tonna, de tízkilószámra fogytak), amellyel sok kóstolót meggyőztek arról, hogy az idehaza termelt hal kiváló ízű, jó minőségű. Az ágazat a feldolgozásban is lépett,

a Kajp rá! kampány egyik fontos célja, hogy az embereket rádobbentsék arra, hogy a hal egészséges, ellenőrzött termelék, így biztonságos étel. A hal a legjobb hús, amely a modern élethez szükséges, hiszen nem nehezen lebontható húsféléket tartalmaz, hanem egészséges táplálékot veszünk magunkhoz.

A kiállítás fontos a halászoknak is, mert itt találkozhatnak azokkal a partnerekkel, akik a magyar haltermelés 30 százalékát megvásárolják. Az akváriumba azért tettek balint, dévért, vörös szárnyú keszeget, széles kárászt, sügeret, hogy a horgászok lássák azokat a halakat is, amelyeket a következő időszakban a tógazdaságoknak kell előállítaniuk. A természetes vizeken megszűnt a halászat, megszűnt a keszegtelepítés a Balatonból a sokszínű horgászvizekbe, ám nem szabad magukra hagyni ezeket a vizeket. A horgászszákmány érdekében horgász-célú halgazdálkodást kell bevezetni, hiszen az a cél, hogy a természetes vizeken termelő halászat nélkül alkítsanak ki olyan halállományt, amelyik az adott víz optimális kihasználtságát lehetővé teszi. Fontos tehát, hogy jó élettere legyen a pontynak, a vele élő keszegféléknek, és hogy ragadozókat is foghassanak a horgászok. Az ökoszisztéma ma már telje-

Az óriásakvárium idén is nagy sikert aratott

sen felborult, az ipari használat, a szennyvizek bevezetése a természetes vizekbe, az ívőhelyek megszűnése, az emberi beavatkozás, az invazív halfajok megjelenése olyan viszonyokat teremtettek, hogy a természetes vizek biodiverzitása csak emberi beavatkozással tartható egyensúlyban. A legfontosabb cél a horgászvizek halutánpótlásának a biztosítása, ezért kellett újra gondolni a halászat és a horgászat szerepét. A haltermelők a szaktudásukkal, az előállított termékekkel, ötleteikkel, innovációkkal segítik a horgásztársadalmat a természetes vizek jó állapotának megőrzésében. A jövőben fontos szerep fog jutni az ökológiai célú nonprofit halászatoknak is, hisz a közel 160 000 hektár természetes víz ökológiai egyensúlya nem tartható fenn az invazív halfajok – törpeharcsa, ezüstkárász, busa – visszaszorítása nélkül.

S az sem mellékes cél, hogy minél több horgász legyen, akik ezáltal több halat vesznek, így a haltermelést is növelni kell. Ördögi ez a kör, de az élet diktálja a tempót és adja a feladatokat. A MOHOSZ és a MA-HAL vezetése jó úton jár, mert békét kötöttek, és az egymásra utaltság gazdasági eredményekben is megmutatkozik. És vannak közös célok is, mint a kormorán elleni védekezés, az orvhorgászat, az orvhalászat megakadályozása, a vízminőség biztosítása, a vízellátás anomáliáinak felszámolása, a vízdíj megszüntetése, s ilyen közös a cél a halfogyasztás növelése is.

Lévai Ferenc – a Balatoni Halgazdálkodási Nonprofit Zrt.-vel közösen – Fazekas Sándor minisztertől elsőként vehette át a Minőségi Magyar Hal védjegy tanúsítványát. A védjegyek korát éljük, amelyek arra hivatottak, hogy az adott termék minőségét garantálják. A védjegyhez jó termék kell, amelyet idehaza állítanak elő, s a minőség és a biztonság szempontjából ellenőriznek. A vevőnek azt sugallja a védjegy, hogy olyan minőséget kap, amely az átlagtól eltér, és megéri a többletráfordítást. Az ágazat szereplői számára a Minőségi Magyar Hal védjegy bevezetése egyfajta kihívást is jelent, mert ha a védjegy megszerzése a cél, akkor a termelési technológiát újra kell gondolni. A már védjegyes termelőknek pedig komoly felelősség, mert csak jó minőségű termékkel jelenhetnek meg a piacon, hiszen a piaci verseny vízválasztója a minőség.

Lévai Ferenc végül a jubileumi kiállítással kapcsolatban elmondta, hogy fontos fórum ez is, mert így tud nőni a magyar halászat ismertsége, a halból készült ételek minősége. A legnagyobb halfogyasztó réteg idehaza a 440 ezres horgásztábor, akik a családjukkal együtt készítik el a hazavitt horgászcsákányt.

H. GY.

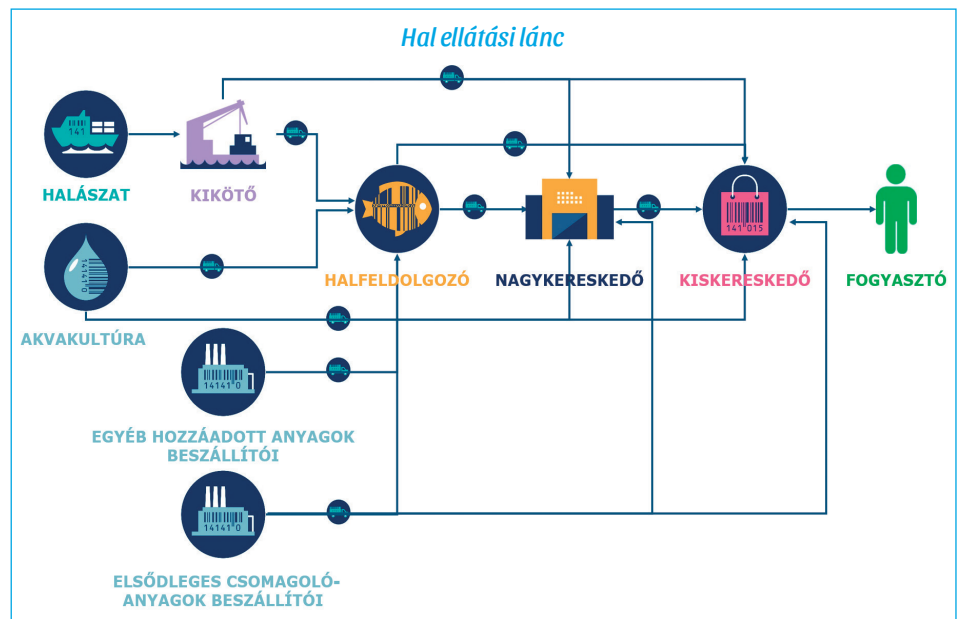
Nemzeti Élelmiszer-nyomonkövetési platform

A hús és hal munkacsoport tevékenysége

Az élelmiszerjog általános alapelveit és követelményeit meghatározó 178/2002/EK rendelet megköveteli minden európai élelmiszer- és takarmányipari vállalkozástól és azoktól, akik élelmiszert vagy takarmányt importálnak Európába, hogy működő nyomonkövetési és visszahívási rendszerük legyen.

tok egyebek mellett az általuk meghatározott ellátási láncokra vonatkozó nyomonkövetési útmutatókat dolgoztak ki az élelmiszerekre.

A Hús és hal munkacsoportban a hús és vadhús ellátási lánc mellett, az ábrán látható feldolgozott és feldolgozatlan hal ellátási láncot határozták meg. Tekintet-

A nyomonkövetési rendszer típusa vállalkozásonként eltérhet. Ezek a rendszerek olyan egyszerűek is lehetnek, mint a gyártási folyamat minden egyes lépésénél az összetevők gyártási tételkódjainak feljegyzése, vagy lehetnek számítógépesített, vonalkód alapú megoldások.

2015 októberében került sor együttműködési megállapodás aláírására a Földművelésügyi Minisztérium és a GS1 Magyarország Nonprofit Zrt. között a Nemzeti Élelmiszer-nyomonkövetési platform megalakítására. A platform célja olyan egységes szabványokra épülő azonosítási, jelölési és informatikai megoldások kidolgozása, amelyek a fogyasztók számára biztosítják, hogy az élelmiszeripari termékekkel kapcsolatban bárhol és azonnal teljes körű információkhoz jussanak. A munka négy vertikális munkacsoportban zajlott:

- Zöldség-gyümölcs munkacsoport
- Bor és pálinka munkacsoport
- Hal és hús munkacsoport
- Tej és tejtermék munkacsoport

A munkában 97 szervezet képviselőiben 188 fő vett részt. A munkacsoport-

tel arra, hogy Magyarországon nem engedélyezett a természetes vizekben a halászat, a munkacsoport elsősorban a halgazdaságokból, haltenyészetekből származó halak ellátási láncára fókuszált. 2017 végére elkészült a hazai halászati szektorra vonatkozó nyomonkövetési útmutató, amelyet a munkacsoport tagjaival történt egyeztetést követően véglegesítettek, és feltöltöttek a platform honlapjára (nenyp.hu). Ezen az oldalon bárki regisztrálhat bármelyik munkacsoportba, s így hozzáférhet a dokumentumhoz. A nyomonkövetési útmutatót élő dokumentumként határozták meg, így a halászatban érdekelt vállalkozások visszajelzései alapján kiegészíthető, pontosítható, illetve az útmutató alapján történő bevezetésekben való együttműködési kezdeményezéseket szívesen fogadják. Kérjük, észrevételeiket, kérdéseiket a GS1 Magyarországhoz juttassák el! (Vatai Krisztina, telefon: +36 30 218 9830, email: vatai@gs1hu.org)

VATAI KRISZTINA
üzletfejlesztési igazgató
GS1 Magyarország

Már a halastavakon is kötelező állami horgászjegyet váltani

A Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (Nébih) felhívja a horgászok figyelmét, hogy 2018. január 1-jétől már a halgazdálkodási létesítményekben, halastavakon történő horgászat esetén is kötelező állami horgászjegyet vagy állami turistahorgászjegyet váltani. Az engedélyváltás elmulasztása súlyos szankciókat von maga után. A vonatkozó jogszabályok ismeretének hiánya senkit sem mentesít az előírások betartása alól.

A hatályos jogszabályok alapján hazánkban horgászati tevékenységet halgazdálkodási vízterületen és halgazdálkodási létesítményben kizárólag állami horgászjegy vagy állami turistahorgászjegy birtokában lehet folytatni. Ennek hiányában a jogosulatlan horgászat halvédelmi

bírság kiszabását és a horgászjegy váltásától történő eltiltást vonja maga után.

Nyilvántartott halgazdálkodási vízterületen (vízterékóddal rendelkező vizek) az állami vagy az állami turistahorgászjegy mellett a halgazdálkodásra jogosult által kiadott területi jegy megváltása is szükséges, és a jogszabályi előírásokon túl a halgazdálkodásra jogosult által meghatározott feltételek betartása is kötelező.

Nem nyilvántartott halgazdálkodási vízterületen (nincs víztérkódja és nem halastó) az állami vagy állami turistahorgászjegy birtokában lehet horgászni, illetve onnan elvinni csak idegenhonos halfajokat lehet. A Nébih felhívja a horgászok figyelmét, hogy a jogszabályban előírt kötelezettségek betartása alól a magántulaj-

donban lévő úgynevezett „horgásztavak” (nem összekeverendő a halastóval) sem mentesülnek!

A halastavak esetében (szintén nincs víztérkódjuk), amennyiben nem egyértelmű, hogy a horgászni kívánt víz nem nyilvántartott vízterület vagy halastó, az üzemeltetőtől kell felvilágosítást kérni, hogy a létesítmény rendelkezik-e FELIR-azonosítóval. A FELIR-azonosító megléte a haltermelési létesítmények esetében kötelező.

A megtevesztő, túlzottan kecsgetető hirdetéseket érdemes kételkedve fogadni. Javasoljuk, hogy a bizonytalanságok eloszlatása, valamint a jogsértések, szankciók elkerülése érdekében kérdéseiket juttassák el az allamihalo@nebih.gov.hu e-mail címre! (forrás: www.nebih.gov.hu)

Közlemény

A Földművelésügyi Értesítő 2018. január 26-án megjelent LXVIII. évfolyamának 1. számában közzétett mezőgazdasági termékek és élelmiszerek földrajzi árujelzőinek oltalmára irányuló eljárásban benyújtották „Szilvásváradai pisztráng” (OFJ) bejegyzés iránti kérelmet.

A Sáfrány Pisztrángtenyésztés és Halfűstölde Bt. által benyújtott dokumentumot a Földművelésügyi Minisztérium Eredetvédelmi Főosztálya a védjegyek és a földrajzi árujelzők oltalmáról szóló 1997. évi XI. törvény 116/A. § (8) bekezdése és a mezőgazdasági termékek és az élelmiszerek, valamint a szeszes italok földrajzi árujelzőinek oltalmára irányuló eljárásról és a termékek ellenőrzéséről szóló 158/2009. (VII. 30.) kormányrendelet 5. §-ának (1) bekezdése alapján kifogásolás céljából tette közzé.

Előzőek alapján a közzétételtől számított két hónapon belül írásban kifogást nyújthatnak be a Magyarország területén lakóhellyel rendelkező természetes személyek vagy Magyarország területén székhellyel rendelkező jogi személyek, akik kifogásukban bizonyítani tudják, hogy az elnevezést jogszerűen, elismerten és gazdaságilag jelentős módon használják. A kifogást részletes érdemi indokolással kell alátámasztani, és a Földművelésügyi Minisztérium Eredetvédelmi Főosztálynak címezve a 1055 Budapest, Kossuth Lajos tér 11. postacímre és az eredetvedelmifo@fm.gov.hu elektronikus címre kell megküldeni.

A jelen közleményben hivatkozott Földművelésügyi Értesítőben olvasható a termékleírás egységes dokumentuma. A részletes termékleírás és annak mellékletei a FM Eredetvédelmi Főosztályán – előzetes időpont-egyeztetés után – személyesen is megtekinthetők.

JUHÁSZ PÉTER, LENGYEL PÉTER,
UDVARI ZSOLT

Megújult a Ramsari Egyezmény Magyar Nemzeti Bizottsága

A természetvédelem jeles napjaihoz tartozik a vizes élőhelyek február 2-án megtartott világnapja, és 2018-ban a kapcsolódó központi ünnepségnek Mohács városa adott otthont. E jeles alkalom keretében került sor a Ramsari Egyezmény Magyar Nemzeti Bizottságának megújítására is, ami Fazekas Sándor földművelésügyi miniszter felkéréseinek átadásával valósult meg. A megbízásokat Rácz András környezetügyért felelős helyettes államtitkár adta át az érintetteknek.

A Ramsari Egyezmény Magyar Nemzeti Bizottsága a miniszter tanácsadó testülete, tagjainak megbízatása hároméves időtartamra szól, ami tavaly járt le. Az évente legalább egy – de szükség esetén akár több – alkalommal érkező bizottság az ökológiai károsodással érintett vagy veszélyeztetett ramsari területek egyedi ügyeit kiemelten kezeli, ilyen esetekben az érintett szereplők bevonásával javaslatokat fogalmaz meg a területek kezelői, illetve a természetvédelmi felelős tárca számára. A bizottság tagjai a Földművelésügyi Minisztérium, a nemzetipark-igazgatóságok, valamint azoknak a tudományos intézeteknek és társadalmi szervezeteknek a képviselői, amelyek a természetmegőrzés, a horgászat és halgazdálkodás, a vízgyűjtő-gazdálkodás, a hidrobiológia, az ökológia és a vizes élőhelyeken folytatott mezőgazdálkodás szakterületeit képviselik (további információ: <http://www.termeszetvedelem.hu/ramsari-egyezmény-magyar-nemzeti-bizottsaga>).

CSÖRGITS GÁBOR

1971. február 2-án írták alá az iráni Ramsarban azt az egyezményt, amely a nemzetközi jelentőségű vizi ökoszisztémákról, ezen belül is elsősorban a vízmadarak élőhelyeinek megőrzéséről szól. A ramsari egyezmény a természetvédelmi államközi megállapodások legrégebbike, s több mint harminc éves története során az egyik legdinamikusabban fejlődő egyezményként fokozatosan szélesítette tevékenységét. Eddig 169 ország írta alá a ramsari egyezményt.

Az egyezménnyel eredetileg a rohamosan csökkenő vízmadár-állományoknak kívántak a csatlakozó országok védelmet biztosítani. A tapasztalatok azonban hamar rávilágítottak arra, hogy önmagában az élőhelyek védelme nem elegendő, magát az egységes ökológiai rendszert kell megőrizni, amely ezáltal képes az ott előforduló fajok megtartására is.

Magyarország 1979-es csatlakozását követően napjainkig 29 vizes élőhelyet jelölt a nemzetközi jelentőségű vizes élőhelyek jegyzékébe, amelyek összesen több mint 243 ezer hektárt fednek le. E területek a Kárpát-medence szinte valamennyi jellemző vizes élőhelytípusát magukba foglalják: tavakat, mocsarakat, szikes tavakat, lápokot, holtágakat, folyószakaszokat, nedves réteket, valamint ember alkotott halastavakat, víztározókat.

Legfontosabb célja a vizes élőhelyek megőrzése, fenntartható vagy bölcs hasznosításuk elősegítése, és az ennek megfelelő jogi, intézményi és együttműködési keretek biztosítása. A vizes élőhelyek erőforrásainak hasznosítását olyan módon célozza meg, hogy azok ökológiai jellege ne változzon, tehát a rövid távú kizsákmányolás helyett a hosszabb távú, fenntartható hasznosítás a cél.